

D E O D U C E.

DISCURSUS JURIDICUS

In

TITULOS
LIBRI SEPTIMI, Q.
Etavi, Noni, 10. II. 12. I.
14. ti Digestorum.

Cum Collatione Juris Svecani.

P R A E S I D E

V I R O *Consultissimo*,

M. MICHAELE, O VVEXIONIO,
Juris, Pol: & Hist: Prof: Celeberrimo, Mecōna-
te ac Præceptore ætatēm devenerando.

Auth. & Resp.

JACOBO P. CHRONANDRO
W-Gotho.

Publicè propositus Ad diem 27 Feb. A. 1650,

A B O Æ,

Imprimebat Petrus Waldt Acad. Typ. 1650,

Generofiffimo DOMINO,
DN. JOANNI RUBER/
De Laucho/ Añoila &c, Regni Senatori, Regij
Parlamenti, quod Aboæ est, Präfidi, Judici Prov,
VV-Goth: Dalizq; Eminentissimo;
U T E T

Nobiliss: Amplissimis, Consultiss: Experientissimisq; Viris,
eiusdem Synedrii Assessoribus gravissimis.

Nob. CHRISTIANO NIC: Rosenkrantz
Nob. JOHANNI Mund.
Nob: CLAUDIO CLAV: Gkalm.
Nob. GUSTAVO Ille.
Nob. SVENONI GWart,
Nob. PETRO Elenberg/ VEGELIO J. U.
D. Nutritio meo benignissimo.

MAGNO RHALAMBIO.

JOHANNI HENRICI Norcop.
ANDREÆ ANDREÆ SALEM:
Nec non **VIRIS** Prudentiss: Spestatiss: dicti Judicij
PETRO Thesflef Advocato Fiscali.
MARTINO Schilling Secretario.
CAROLO SIMONIS Notario.
OLAO SAMUELIS Actuario.

J U X T A AC

BERNHARDO RIGGARDI Logistis Expeditiss:
JACOBO MUNSELIO

Dno meo Clementiss: Patronis, Mecœnatis, benefactoris
busq; meis suspiciendis, colendis, hoc exercitium Juridi-
cum, in submissa de gratia mentis notam consecrare volo

JACOBUS Chronander.

TRANSITIO.

IN præcedenti Disputatione, de rerum Corporalium, nunc de incorporalium, quibus annumerantur servitutes, vindicationibus.

THESES I.

Utitur quis, aut re propriâ, jure domitij, unde 1. *Ususfructus Causalis* (à causa dominij, cuius pars est) sive plenus, qui proprie non est servitus, cum res propria domino suo non servit, *Sed est ipsa commoditas rei propriæ; de quo hic non agitur;* aut re aliena jure servitatis, unde 2. *Formalis* sive nudus, qui proprie ususfructus dicitur, separata per distinctam formam à proprietate, ut penes hunc sit rei proprietas, apud alium *Ususfructus*, qui est jus utendi fruendi rebus alienis salva et runderem substantia L. I. conf: c. 25. Jord: B. E. A 2 2. Up Septimus Tit: 1. De ususfructu &c. Co. 3 lib. 33. tit. L. 5. ff. 6. ususfructus pet. Prima leto virtus persas nalis.

2. **U**suſfructuarius i. omnes fruſtus naturales, industriales & civiles, quales pensiones, usura &c. facit ſuos. 2. In rem reficiendo modicas impensas ſuſtinebit. cap: 25. Jor. 11. Och hälda thet medh taacß han as nammat haſſwer.

Vid: B.
Carls
Hwsby
gning
punc. 8. &
seq.

Notabili-
or Lex,

3. Uſuſfructuarius vel ipſe frui eā re, vel alii fruendam concedere, locare vel vendere potest l, 12, p. 2. vid: c, 24, Jord: 19, B.B. p, 1, Ll: ubi tamen retitum aliquid de ipſo fundo transferre aut vendere.

Tit: 2. 4. Constituitur uſuſfructus con- De iure acſ tractu c, 20, Jord: B. Swå ſom bådom crescendo. å ſåmber. testamento, longå præſer- ptione c, 1, Jord: Ll. nec non jure ac- crescendi, ſi modo pluribus conjun- Etim legatus ſit, l, 1, hic.

5. **J**us accrescendi eſt jus reti- nendæ, vel nanciscendæ partis ejus, Cuiac, in par. qui non concurrit vel concurrere desijt, vel quo pars vacans cedit pars ti occupatæ. E,g, ſi alteruter moria- tur, aut legatum repudiet, tunc pars ejus alteri accrescit.

Cum utriq; 6. **C**onjuncti fiunt- i. R E tan- in ſolidum tum

tum, ubi tamen potius est jus non
decrecendi, quod est jus, quo du-
bus re aliquā legatā non repente u-
no, solida res apud alterū rema-
net, non quasi ei accrescens, ut lega-
tum augeri videatur, sed quasi nulli-
us concursu diminuta. 2. *Verbis*
tantum. 3. *Re & Verbis* simul, vid;
Wesemb: in par.

Cum quis
partibus,
cum parti-
bus nullis
expressis, us
susfructus

7. Dies ususfructus purē lega-
ti cedit (i.e., ususfructus debetur) non Tit: 3.
ā morte testatoris, ut cæterorum le- Quando di-
gatorum, sed ab aditā hereditate, etus legati
l, un: hic. Not: legati dies cedere di- cedat.
citur, cum legatum deberi incipit.

8. Ne rerum dominia sint inu- Tit: 4.
tilia, certis modis ususfructus pro- Quib⁹ mo-
prius finitur. 1, Morte, & naturali dis ususfru-
& civili fructuarij. 2, Finito præ ctus vel us⁹
scripto tempore. c, 21, Jord: B. L. amittitur.
nec licet ante istud tempus, vel usu-
fructuario abire, c, 22, & 23, eod: vel
proprietary ipsum expellere, c, 20,
§, 2, eod: Haffwi Jordāgande ensta vid: R. Eric;
wāld &c. Vel hoc finito vi retinere, pom.decre-
tum.

e, 26, eod. 3. Cedendo proprietatio. 4, Consolidatione ie acquisitione dominij rei. 5, Non utendo per
Vid. dect. STENOnis Stute modū ll. præscriptum. 6, Interitū rei s̄z, totius non partis'. Idem de
usu.

Notabili or Lex 9. Neq; ususfructus neq; iter actusq; dominii mutatione amittitur, l, 19.

Tit: 5. 10. Uſusfructus est dupl. 1 *Proprius* in rebus quæ uſu non conſu-
De uſusfru- muntur. 25, Jord: El. 2, *Improprius* est
etu earum rerum quæ contra qui tantum ferē in J, R, legat⁹
uſu conſu- invenitur, West; Treutl; finit⁹ tantum
muntur, vel minuuntur morte utraq; uſufructuarij, quia ille
est rei dominus, cum res non in ſpe-
cie ſed genere eſt restituenda.

Not. Lex 11. Senatus censuit, ut omnium rerum quas in cuiusq; patrimonio eſſe conſtareret, uſusfructus legari poffit., l. 1.

Tit: 6. 12. Uſusfructus petitur vel ut debitus, Si uſusfru- unde aſſio 1, *Confessoria* data fructua-
tus petatur rario aduersus quemlibet, quā confi-
vel &c. terut & afferit ſibi uſumfructum de-
beri, vel negatur ut non alicuj debi-
tus, hinc 2. *Negatoria* domino data,
quā negatur jus utendi frændi ad-

versario competere, hic trahi vi-
dentur c. 19, 20, 22, Jord: B. I. II. 12.
B: B. I.

13. De suo, non alieno iure quemq; agere
oportet, l. 5, vid. c. 29, Rong. B. II. Si forte qui
agit dominus proprietatis non sic: Quamvis fru-
ctuarius ius utendi non habet, vincet tamen ju-
ste, que possessores sunt potiores, licet nullum ius
habeant, ead.

Notabil.
Leges.

14. Usumfructum imitantur o- Tit: 7.
peræ servorum legatæ vel concessæ, De operis
quorum fructus consistit in operis,
& retrò in fructu hominis operæ
sunt, l. 4.

15. Usus est jus alienis rebus u- Tit. 8,
tendi ad necessitatēm salvā rerum De usu &
substantiā, vid: c. 51, 53, Bng. B. I. à
contrario sensu. Consultiss: Præses
disp: jurid: 3. 2, Seervitus
personalis.

16. Iisdem ferè in rebus & mo-
dis constituitur ae finitur, quibus
usufructus. Minus tamen juris u-
suarius habet quam usufructuarius:
Ille enim tantum utitur ad quotidi-
anam necessitatem, hic etiam frui-
tur ad lucrum & voluptatem., l. 2,

V. 3. Servitus 17, Habitatio est jus in aliena personalis domo habitandi de qua agit, 10, 11, 12, 13, 14. B. B. St. L.

Notab. L. 18. Cui usus relictus est, uti, non frui possit 1, 2. Fruetus sine usu esse non possit, sed unus sine fructu esse possit, 1, 14, p. 1.

Tit: 9. 19. Cavebit usufructuarius se ususfructuarem usufructuariam non deteriorē arius quemadmodum restituturum. 25, Jord. L. Landboen äger åter a sworda Gozet hattre ey mårre. & R. Carl's Hrfsbygning.

Notab. II. 20. Legatarius se usorum boni viri arbitratu cavebit 1. 1. Proditum est neminem rem suam, nisi furi, condicere posse, 1, 2,

LIBER 8. 21. Servitus, in genere, est jus Tit: 1. quoddam in re aliena personæ vel De Servitu eibus, cod, prædio, c, 1. B. B. St. L. constitutū, quo dominus ejusdem, quod alteri comodum sit pati, aut non facere cogitur, c, 2, Bngib. L.

22. Estq, dupl: 1. Personalis (â persona dominante cui inhæret) quâ res aliena personæ in immediate inservit, C, 10, B. B. St. L. Cujus 3, species, ususfructus, ulus, habitatio.

23, 2, Realis (â re cui inhæret & debetur,) quâ prædium prædio im media

mediatè servit i.e. utilitatem præstat, cap: 40, B.b. l. quæ Urbana vel Rustica. Continua vel discontis tua. Nominata ve inno*n* inata.

24, Servitutum non ea est natura, ut quis aliquid faciat (principaliter) sed ut paucatur, Notab. aut non faciat. l. 15. p. 1. Lex.

25, Servitus urbana dicta à prædio dominante, quæ urbanis prædijs debetur. Ut servitus oneris ferendi, ædes altius non tollendi, tigni immittendi vel non, proiecendi, protegendi, lunatum, l. 2, hic, videlicet, B.b. l. & c. 1, lemma ena alio breviter. druprum. 2. 4. 5. 7. 9, B.b. l.

26, Prædium urbanum vel tu. L. 198, de sticum non locus, sed materia, i.e., usus, facit: Hoc extra usum habitandi, ut horreum stabulum &c, illud ad inhabitandum, sive ruris, sive in urbe, constituitur.

27, Res sua nulli servit, l. 26. Not: Lex

28, Rustica servitus, quæ ad prædium rusticum refertur eiq; debetur Tit: 3. c. 13. 34, Hælda en yffre &c, B.b. l. De servitu*tibus* prædic.

29, Ut s. Iter, jus eundi vel equi. orum rusti-

A 5 tandi coram

c, 6, 22
g. g. tandi per fundum vicini. 2. *Actus*
jus jumentum agendi, vehiculum
ducendi, c, 13, §; b. II. 3. Via jus
quidquid trahendi. 4. Aquæ hau-
stus jus hauriendæ aquæ ex fonte
privato, 5. Aquæ ductus, 6. Jus
pecoris pascendi, de quo 26, b.b. II.
7. Calcis coquendæ lapidis exi-
mendi, sylvæ cædendæ &c, quod a
liâs jure communi sine conventio-
ne non licitum, ut patet, ex c, 9, §, 5,
20, 25, 26, §, 7, b: b: II.

Tit: 4, 30. Servitutes 1, sunt incorpo-
Communia prædiorum rales 2, sine prædijs non constitu-
tâm urba- untur 3, Præmium seqvuntur, 4.
norum quam Ru- Concessâ servitute, sunt etiam ea
kicorum, concessâ sine quibus eâ uti non est
integrum., 5, Locis religiosis im-
poni nequeunt.

Tit: 5, 31. Omnibus servitutibus com-
si servitus rpones sunt actiones, *Confessoria* &
vindicetur Negatoria.. Illa est vindicatio ser-
vitutis, hæc libertatis, illâ petitur,
hæc negatur servitus deberi. Illa
prædij dominantis, hæc servientis
domino competit. 32, A,

32. Admittuntur 1. Confusi Tit: 6,
one prædiorum, 2. Permissione a Quemad-
modum
aius servituti contrarij, 3. Rei inte- servitutes
ritu, &c. amittantur

33. Jura prædiorum morte vel capitis di- Not: Lex
minutione non pereunt, l. 3.

34. Si animal alicujus, quod LIBER 9.
domi pascitur, commotâ feritate Tit: 1,
contra naturam ejus generis com- Si quadrupes pauper-
munem, sine culpa vel instigatu, paup- riem fecisse
periem fecerit (i. e. nocuerit) datur dicatur.

~~H~~ic actio adversus possessorem
vel ad damni æstimationem vel ani-
mal noxæ dedendum, l. 1, conf: 10,
§ 4, 39, § 2, 46, 47, B: b: El. 17. Drāp
medh nāda El. 20. Sāram: medh millia.
El. 6. 7. Sārm: medh wātha. Et l.

35. Pauperies est damnum sine Quia lat
injuria facientis datum. Quale c, hoc ipso
16, Drāp: mī nāda. Et: l. & 19. B: b: ll. pauperiorē
animal quippe rationis expers injus- reddi.

36. In bestiis propter naturalem feritatem Not: Lex
hac actio locum non habet, l. 1. p. 10.

37. Lex Aquilia est plebiscitum, Ad legem
quo dampnum injuriā (non jure) sed Aquiliā
dolo, C, 3, 35.

dolo culpâ, infirmitate, incuriâ, imprudentiâ, imperitiâ &c, datum, vindicatur. Huc spectant tit: Sârm: medh will: och wâda. Drâp: med wâda Item c, 22, §. 3, 23, 35, 36, 45, ll. & 9, 17, 22, St. l. B. b.

38, Cujus nunc duo capita, 1. Si servus vel pecus occidatur, vid: c, 3, 4, 5, 6, &c, Drâp m; wâd: ll. & 10, 44, 46, ll. & 16, 17, 19, St. l. B. b.

39, 2, Hic punitur omne aliud damnum, ut si servus vel pecus vulneretur, si quid ruptum, fractum, us Vid: Regis Erici pome stum &c, conf: Sârm b: & c, 9, §, 2, decretum. 25, §, 5, 38, §, 1, 46, 47, ll. 18, 19, St. l. B. b: c, 5, §, 1, Edzôr. ll.

Notabil. Leges. 40, Adversus periculum naturalis ratio permittit se defendere, l, 4, con, c, 2, 12, Trång- dör å lüffnödh 13, Drâp medh wil: ll. Si quis ferro se petentem & furem nocturnum metu mors R. Karls tis occidens, non videbitur iniuriâ occidisse.. l, 5, Gårdzratt c, 1, Drâp medh wâdhs & 43 Edzôr ll. § 25 p 1 P, 13, Tiuff b. ll Præceptoris nimia lævitia culpæ annumeratur, 16 arg, c 19 p 1 LL & 17 St l Sârm: m; wilia. Infirmitas etiam culpæ annumeratur; Cum quis id affectare non debeat, in quo intelligit, vel intelligere debet

bet, suam infirmitatem alij futuram
periculosa. Unde Chirurgus imperis-
te curans his tenetur, lgc 5 § 4 Stl Dråp
ns wåda. Lusus noxius in culpa est 10, Nemo
videtur suorum membrorum dominus arg c 4
hågmi B 21

41. Si quid imprudenter dejec-
tum, effutum, suspensum, pericu-
losè positum, quod transeunti, ubi
vulgò iter fit, nocuerit, datur hic a-
ctio ferè in duplum. Vid: c 23 § 2
48 § 4 Bbl 24 Röpb Stl c 4 9 ll 8 § 1
Stl Dråp medh wåda c 4 s 6 ll & 5 6
Stl Sårm medh wåda.

42. Publicè interest per itinera sine metu
& periculo commeari, l i p i c 6 § 1 & 5 Stl
Dråp medh wåda c 3 B b. II in homine libero
si periit, nulla corporis æstimatio fieri possit, sed
50 aureorum condemnatio sit, p 5. Cicatricium
autem & deformitatis, si liber homo laesus, nulla
sit æstimatio: Quia liberum corpus

Tit: 3.
De his qui
deiecerint
vel effudes-
rint.

Notabilis
ores leges

Aliter ius
nostrum
Sårm: B
hinc Lytes
boos

Habitator suam suorumq; culpam præstare tenes-
tur arg: c 23 p 3 B b Stl & punc 20 21 22. Utii Viegängen
Brogare och Gästgifsware Ordning Böta 1649.
för soldt sit likasåsom han hade sielff brutet.

43. Actio noxalis est qualibet Tit: 4.
poenalis actio (sz furti, dolii) quæ ex De noxalis
delicto servi vel pecudis in dominū bus actionis
da-

datur alternative, ut aut damni aestimationem praestet, aut iervum vel pecudem noxae dedat, vid: c.7 Gård
medh wåda Et l. Båter hunder Man/
giffri åganden vth Hunden ellit böte
6. Dra.

Not. Lex 44. Si servus sciente vel inbente domino
B. Karls occidat, in solidum dominum obligat, conf. c. 44
Gårdzrätt l. 12 Et l. Edzör si insciente noxalis est actio, l. 2
p. 10. Noxa caput sequitur, l. 43.

Liber 10. 45. **Actio finium regundorum**
Tit: 1. datur inter confines, de omnibus aez
Finium regundorum. grorum vel prædiorum rite consti-
cod. 39 tuendis. Vid: c. 14 678 26 27 28 29
B. b. l. l.

Tit: 2. 46. **Actio familiæ** (i.e., hereditatis)
Familiæ cr. datur inter coheredes, de dividen-
ciscundæ, c. 3, 36. ducere h. dis rebus hereditarijs communite
& dividere relictis. Quæ est directa vel utiliss.
Vid: c. 13 14 15 l. & 9 10 14 Et l. Erfdb.

Tit: 3. 47. **Actio communi dividendo**
communi dividendo datur inter eos, quibus res aliqua
• 337 (non tamen hereditaria) communis
est, ad ejus divisionem. Vid: c. 14
Iago Skipt. 25 § 3 28 32 41 b. b. l.

48. In re communi nemo dominorum *Notab. L.*
iure facere quicquam possit, invito altero, arg: c
14 *Higher man tegat* 30 32 in pr 33 in fin: *Bibl.*
In re pari petiore causam esse prohibentis cons-
stat 123.

49. Actio ad exhibendum est a-
ctio personalis (in rem tamen direc-
tio) per quam actor, qui in rem (sz.
mobilem) acturus est, postulat sibi ^{ad exhibenda} dum codi-
fieri in publico ejus rei videndae ap-
prehendaeq; copia. Huc quodam-
modo trahi possunt. *cuss & io Stl*
Röpb.

50. Introduta olim fuit actio
interrogatoria, quæ est jus persequendi ut adversarius interrogaretur &
responderet, de eo, quod actor forte
proponeret, ad aliquam futuram actionem pertinens, ut hac ratione
vel confitendo, vel mentiendo se se-
oneraret. quæ nunc abolita;

51. Qui iusto errore ductus vel sine dolo
(quāvis aliquā culpā) responderit veniam digna est. *Notabilit-*
1 u p 10 licet responſū penitere, si nulla captio ex *ores leges,*
eius pœnitentia sit actoris ead: p 12 an in iure nos-
tro licet. vid. c 23 *Ting B & 9 Rådst b.* Con-
fessio actu & potentia falsa non præjudicat, Goth,
ad l 14 vid. *Domiare Reg*

Tit: 2 52. Cūm causæ continentia non
De quibus debeat dividi, itaq; si plures vel judi-
ad eundem cij; duplicitib; vel tutelæ teneantur,
iudicem eas tur tunc corā eodem judice litigabunt.

53. Datur hic aetio in duplum,
Tit: 3, quanti ea res est, adversus eum, qui
De servo alienum servum receperit, vel ope
corrupto Verg3 pr: aut consilio ejus mores corruperit,
p 14 Vid: c, 15, §. 1, ll, & 21, §, 5, Bb. St. L.
Not. Lex 54. Non oportet maliciam laudando aus-
geri l, 1 p 40.

Tit: 4, 55. Qui servos fugitivos vel er-
De fugitivis roneos occultaverit, hic furti tes-
Oerebroe netur, l, 1, vid: c, 15, §, 5, §. 21, §. 4,
stadge d: 1540. St. l. Bb. & Calm: recess: dat, 1484
Tit: 5 56. Merito hic prohibentur vi-
De auctor tiosi fortunæ lūsus. Conf: Dob: b,
bus c 443 Then som Dobiar öfwer etna mark/ hō-
B. Karls se 3. maret til Trestiptis frå then som
Gärdzrāt kappade/ som then som wan. & c. 16,
p 18 g, 1, Jord: St. L.

57. Si quis, inquit Prætor, eum,
apud quem aleā lūsum esse dicetur,
verberaverit, quando cunq; & ubi,
Paena aleas sors susci cunq;, damnumq; ei dederit, sive
pientis qvid tempore lūs domo ejus, furto
ablas

ablatum est, non judicium dabo i.e.
impunè fiat.

58. Notabil
Leges. Veturum est in pecunia ludere nisi virtus
victis causa ut correndo, certando l. 2. Qui ludo
victus est solvere non tenetur, si solvat ille vel pa-
rentes, vel magistratus repetere, potest, l. 1, Cod
hic. Vid: Dob. B

59. falsum mo-
dum dixer-
tis inter-
est, falsum non esse renun-
ciatum modum. vid: C, 16, §, 5, 17, p, 4; 5, 6, 8. Datur hic actio adversus a, Tit. 6.
grorum vel aliarum rerum menso-
res, qui dolo vel latâ culpâ falsam
mensuram dixerint, in id quod agē-
titis interest, falsum non esse renun-
ciatum modum. Berg; pri.
Hong: St. I. 21, 27, 28, 29, Röp St. I.

60. Not: Lex
Not: Be
art, 13. Hæc actio dolum malum duntaxat
exigit, si imperitè vel negligenter versatus est men-
sor, sibi imputare debet, qui eum adhibuit. La-
ta tamen culpa planè dolo comparatur, ex l. 1.

61. 1. Tit. 7.
de religiolis
& sumptibus
funerum
&c. Hic agitur de locis religio-
sis, quas facit illatio mortui l. 2, ut qui
mortuum in alienum locum intule-
rit, hic tenetur.

62. 2. De sumptibus funerum,
qui hic ab heredibus refundendi &
repetendi per actionem funeraliam,
l. 12, arg: c. 19, §, 2, Err St. I.

63. 3. Ut funus duces liceat, ne
cadet,

cadavera mortuorum inhibitione
ab æs alienum &c, contra pietatem
mancant insepulta.

Not. Lex 64. Non oportet ornamenta cum corpori-
bus condi, nec quid aliud eiusmodi, quod tamen
simpliciores faciunt. l, 14, p, 5.

Tit. 8. 65. Jubetur hic, ne quis prohi-
^{D mortuo} beatur, mortuum inferre, aut sepul-
&c chrum ædificare, ubi jus habet.

Not. Lex 66. Mulier prægnans humari non debet
antequam partus ei excidatur, ne spes animantis
perimatur. l, 2, vid, C, 4, Tiuff Et L.

LIBER 12. Pars Tertia ff.

Tit. 1. 67. Antehac de judicijs realibus
De rebus ac mixtis seqvuntur judicia ex obli-
creditis i. e. gationibus.

mutuo & condicio 68. Mutuum (quasi ex me tu-
ne, C, 4. R. um) est contractus J, G. Quo res

& 2. fungibilis i, e, numero pondere &
mensura constans, eâ lege fit accipi-
entis, ut constituto tempore eadem
bonitate, non in specie sed genere
eadem restituatur. vid: C, 8, 14, U. 9,
St. I. Kopf: 33, U. II. St. I. Long: 16,
17, Nådst: 20 in fin: B. B. St. I.

69. *Conditio* est actio quâ rem
nobis debitam postulamus. 1. Est *Codicere*
Certi, quâ certum aliquid ex certa
sponsione (ut mutau n.) C. 14. Röp:
L. 2. *Incerti*, quâ incertum sine
certo contractu petitur. 20, Röp b:
St. I. Vôta stadan eptar 4. Manno
måhordom. 7, §. 2, B. B. L.

70. Irreendum xre alieno non exuit. l. I.
Cod. 35, B. B. L., Betala ihet aff branstud *Not. Lex*
sinnia:

71. *Jusjurandum* est rei asseve- *Tit: 2.*
ratio, quæ fit teste Deo, sub execra- *De iureius*
tione nostri si fallamus'. C. 4.5, 35, *rando ne-*
Rong: L. 15, 16, §. 3, St. I. 21 Zing: B. *cessario ius*
30, Ford b. & l. & procell: jud. *diciali, &c.*
Cod: 4. 12.

72. 1. *Voluntarium* sive conven- *§ 9.*
tionale, quod extra judicium con-
ventione partium sic.

73. 2. *Necessarium* vel suppletori-
um, quod inopiâ probationum in
supplementum à judice litigatori
imponitur c. 12, Zing b: 24, §. 1. Rådst
Dom. Reg: Ther man ej kan förstwara
sigh medh ståål och wine/ skal man medh
låggång och Gedh.

73. 3. *Iudiciale* quod pars parti
defert in iudicio, judice approbante.
c. 20, 21, Ting: B. &c. Dom: Reg:
Når åflagaren haffwer någon stål be-
bewijs el'er lÿfrelje/ eller eit witne med h
sig/ ther kommer han svaranden till Eed/
elieset inee.

74. *Decisorium* per quod lis de-
ciditur, 30, Jord B. El. c. 5, Kÿp St.l.
5. *Calumniae*, quod litigator de con-
scientia bona & bonitate causæ, quā
opinatur se habere præstat., pun. 16,
proc: jud: Not: si actor hoc recusat,
causa cadit, si Reus, pro confessio has-
betur... 6. *Purgationis* quod Reus
Punc. 17. suspectus, non convictus, ad suam in-
nocentiam probandam præstat. c. 19,
Ting: 16, §. 5, 17, §. 1, Kong St.l. 25, §.
2, B. B. El. 7. *Testimonij* quod testi-
bus injungitur. c. 12, §. 1, 20, 21, Ting.

75. Maximum remedium expediendarum
Notabili-
ores leges
litium est iuriſurandi religio. 1. 1, arg. c. 22. Tit.
Dom: Reg: Eed statice gā emot Eed Mas-
ioremque habet auctoritatem, quam res iudicata
1. 2. Cui remissum est iuriſurandum, cum par-
tus esset, perinde est ac si iurasset. ex 1. 6, & 9, 24,
Ting 29, Rådft B. Manifesta turpitudinis ac

COR-

confessionis est, nec iuriandum (sz, necessarium) Giffwen
referre nec velle iurare, l, 38, Juriurandi contem- Eed sā gil
pra religio, satis Deum ultorem habet, periculum dei som
corporis vel crimen maiestatis inferri non placet. gången,
l, 2. Cod: nostrum ius poenam exigit. 21, Ting B.

76. Juramentum in litem (alias Tit: 3,
taxatorium) sive æstimatorium quia De in litem
per hoc lis non deciditur, sed res iurando c,
controversa æstimatur) quod à ju- 5, 33.
dice soli actori defertur, ad rei æsti-
mationem, cum à Reo contumaci-
tèr vel dolo res non restituitur, ne
inquit Cuj, in potestate rei sit, per non enim
fraudem ab invito Domino rem jus semper vult
sto pretio sibi comparare. De jure Dominus
re nostro ut plurimum Reus, deficiet rem iustæ
entibus testibus, jurabit. c, 20, §, 2, preto venu-
dere. Byg: B. Sel. & Dom: Reg: Medh
Eed skal man Swara och icke klagas och
ingen må swaria sikh penninga till.

77. Hoc est vel affectionis, vel
veritatis, in illo pro arbitrio, affecti-
oni indulgendo, in hoc quanti reve-
ra est vel interest rem æstimat.

78. Ex culpa hoc iuriandum non est Not. Lex
deferendum, sed æstimatio à iudice facienda. l,
4. p. 4.

79. Conditio pro qualitate cau-

tit: 4. sicut nomen fortitur. 1. Si causa de-
De condicione caus- ficiat, datur cōdīctio ob causam da-
sa datā cau- torum, quae est actio personalis, quā
sa non se- quod ob causam honestam facien-
cūtā C. 4. 6. tam datum est, & causā non secutā,
repetimus. 1, 1.

80. Qui ab causam dedit, possit re integrā
Not. leges pœnitere & condicere. 1, 3, p. 2. Si causa non
culpa accipientis, sed casu fortuito non secuta, da-
tum repeti non potest. 1, 10. Cod: hic.

Tit: 5, 81. 2. Si causa sit turpis vel inju-
de condicione ob tur- sta, datur conditio, quā repetimus,
pem vel ins- quod datum est, ob turpem aut ille-
justam caus gitimam causam.

Cum solius dantis aut utri-
usq; (nam in pari causa posterior est
conditio possessoris) sit turpitude,
cessat repetitio. Cum solius sit ac-
cipientis, ut si quid datur, ne quis
furetur, vel aliquem occidat, &c.
datur repetitio.

83. Quod meretrici datur repeti non po-
Not. Lex test, cum solius est dantis turpitude, illa enim qui-
dem turpiter facit, quod sit meretrix, sed non turpi-
ter accipit, cum sit meretrix. 1, 4, p. 3.

84. 3. Si causa sit erronea, datur
Tit: 6, cons.

condictio indebiti, quā indebitum De condic.
(id est, nullo jure debitum) per erro-
biti, C, 4, §.
rem solutum repetimus.

85. Estq; indebitum 4. duplex,
Naturale, Civile, mixtum, ope ex-
ceptionis. Schn.

86. Hoc naturā æquum est neminem eum Not. leges
alterius detrimento fieri incompletiorē. l, 14. c,
II, 1, Erffd LI. 19, Edzör St I. Engin äger
then ärffwa han Drap. C, 2, B. öp B.

87. 4. Si nulla causa fuerit, datur Tit: 7,
condictio sine causa, quā id repeti- De condic.
tur quod datum aut permisum sine tione sine
causa. E.g, si dos sit data, cum ma- C, 4, 9.
trimonium jure non consistat.

88. Not: hæ condicōnes in ju-
re nostro referri possunt ad reg: C,
1, Jord LI. Ut olagliga fånges/ år som
efånget. ut 16, Erffd LI.

89. 5. Si res furto sublata sit, das LIBER 13.
tur condictio furtiva, quæ est actio Tit: 1,
personalis rei surreptæ (non ita pœ- De condic.
næ, quam actio furti persequitur) & tione fur-
tiva. C, 4, 8.
fructuum persecutoria. Biuff B.
§. 7, &c. LI.

90. Si lex nova civilis obligatio- Tit: 2.

De condicione ex legi. C, 4, 9. nem introduxeris & non certam actionem, quâ agendum sit, expressa rit, datur hæc conditio ex lege, quâ reum ex nova lege nobis dare facete oportere intendimus. Præci-
puus est ejus usus cum ex novis prin-
cipiis constitutionibus agitur.

Tit: 3,

De condicione triticia vel tri-
ticiaria.

91, Hæc conditio (à Piatore Triticio vel tritico, quo verbo vetu-
stas omnes fruges appellabat) datur ad rem omnem (sola pecuniâ nume-
ratâ exceptâ) arbitrio iudicis, pro ra-
tione locorum & temporum asti-
mandam ac restituendam.

Tit: 4,

De eo quod certo loco opor-
ter. c, 3, 18.

92, Olim creditor non potuit debitorem suum ab eo, quan-
to loco tuto loco, de solutione compellare,
id si fecit, non modo non audieba-
tur, sed etiam causa cadebat, quia plus loco petebat.

93, Verum cum debitor in istum locum forsitan, nunquam accedens, creditorem illudere potuit, introduc-
ta est hæc actio Utilis, arb. quâ id, quod certo loco nobis debebatur, si in loco petit

*petimus, facta commemoratione ejus locis,
in quo solvi debuit.*

94. Datur ad id, ut æstimatio
fiat ratione ejus, quod interest tam
actoris, quam rei, solutionem non
loco convento fieri.

95. Alio loco quam in quem sibi dari *Not-leges*
quisq; stipulatus esset, non videbatur agendi facul-
tas competere. I, 1. Is qui certo loco dare pro-
misit, nullo alio loco, quam in quo promisit sol-
vere, invito stipulatori potest. I, 9.

96. Constituere pecuniam, est Tit: 5.
omnem rem antea ex obligatione De consti-
debitam novâ pactione sine so- tuta pecuni
lennitate & stipulatione promitte- 2. cod: 4.
re. Ut quando quis non interro- Tit: 48.
gatus vel absens per nuntium se so-
loturum promittit.

97. Constitutæ pecuniæ, sive Requiritur
constitutoria actio est, quâ agimus debitum ex
contra eum qui nudo pacto (quod priori obli-
hic peculiare, quia recipit suum fo- gatione.
mentum ex præcedenti debito) con-
stituit se pro seipso vel alio solutu-
rum. Differt à fidejussione, quæ
fit stipulatione & tantum pro alio.

Notabilis 98. **Equitas** huius actionis est, quod gra-
ores leges **manus Ord.** manus
Altra. Ubi quis pro alio constituit se solutum,
adhuc is pro quo constituit se solutum, obligatus
manet, l. 28. **Jus N.** vid: C, 8, Röp. St. I. 12.
L. L. & 20, Rädst. hac de re.

Tit: 6, 99. **Commodatum** est contra-
de commos. **Etus**, quo res alicuj gratuitò utenda
dato vel cō- conceditur, ita ut ea ipsa in specie
era. C, 43 (i.e., individuo) restituatur. Con.
23. C, 8, L. Ey mā lään &c, & 9, St. I.
Röp B. 16, Rädst. B. 53, L. 20, §, 2,
St. I. Byg: B.

100. **Commodatarius** in J, R,
latam levem & levissimam cul-
pam, quia ejus sola est utilitas, non
hāst hāns casum merè fortuitum præstabit.
da han gal Quem tamen etiam jus nostrum ex-
de åter. igere videtur. C, 20, §, 2, B. B. St. I.

Not. leges 101. Qui utitur commodato ad sui & ves-
trum usum, in quem accepit, nihil præstare tenetur
(si culpa absit) ex l. 18. Ea quidem, quæ vi ma-
iore auferuntur, detrimento eorum, quibus res
commodantur impuniti non solent, l. I, C. aliter
videtur cit, c, 10, p, 1, B. B. St. I. & 8. Röp B.
22. Ey mā &c.

Tit: 7, 102. **Actio** pignoratitia hic da-
De pignora tur ad pignus, debito soluto, perse-
titia actio.
ne. C, 43, 241

quendum. vid: C, 10, 11, §1, 6, 7, 10,
12, St. l. Röp: 7, 8, §1. Jord. B.

103. Directa competit debitori.
c, 6, 11, §, 1, Röp b. St. l. Engin mā &c.
Contraria creditorū, ut indemniss
præstetur. C, 11, Röp §1. är wādh min
ne. &c. 7, St. l.

104. Ea, quæ diligens paterfamilias in suis rebus servandis præstare solet à Creditore exiguntur. I, 14, c. 103 Röp §1. Quæ fortuitis, casibus accident, cum prævideri non poterint, nullo B. F. Judicio præstantur. I, 6, cod. c, 20, p, 1, B.B. St. l. c. 6, Röp St. l. Brinder båggia therā/ g. s. wi ente vth före.

105. Seqvuntur actiones usq; ad Tit: 3, Lib: 10, in quibus vel per ali- os, vel pro alijs quis obligatur..

106. Actio exercitoria est quâ exercitor navis (Skepågahde) tene- tur ex contractu magistri (Skepare) ad id præstanduni, quod ex magi- stro, quem navi præposuit, debetur.

107. Præpositio dat certam legem contras hecibus l. 1 p 14. Est nobis electio, utrum exer- citorem, an magistrum convenire velimus.

108. Lege hac nauticâ (quam condidere Rhodij) Cautum est, si na-

resterig. 103

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

103. 103. 103.

LIBER 14.

Tit: 1,

De exerci-
toria actio-
ne. c. 4. 25.

tit: 2,

De lege
Rhodia. de
iactu.

vis servandæ causa, alicujus merces,
De piratis
vid: c 42 p 1 in mare projectæ sint, vel à piratis
Eðzör 21 navis sit redempta, ut damnum
commune sit, & omnium con-
Vid: Götä tributione resartiatur; quia pro fas-
Götärt p. lute omnium id factum, l. i. c. 13,
12. 20. 21. §. 1. Rastas meer gialde åter &c. & ii,
38. §. 1. Ekip 3.

109. Ita suas merces perdenti das-
tur hic actio adversus magistrum
navis ex locato, ut cæterorum mer-
ces retineat, donec portionem da-
mni pro rata præstent.

Nos. leg. 110. Non lucri sed detrimenti fit præsta-
tio. L. 3 p 4. Res iactæ domini manent, non fi-
unt apprehendentis quia pro derelicto non haben-
tur. Lap 8 arg: c 36 LL 14 Et I Tivff 3.

Tit: 3, 111. Ex negotiatione terrestri os-
De instito- ritur actio in Ratoria quâ dominus,
ria actions. qui institoris (vulgò factorer) operâ
c 4 29 utitur ex contractibus cum eo factis
tenetur.

Nos. Lex 112 Non omne quod cum institore (vel
magistro navis) obligat eum qui præposuit, sed ita
si eius rei gratia cui præpositus fuerit, contractum
est. L. 3 p 11.

Tit: 4, 113 Actio tributoria est, quâ is cu-
jus

jus servus in mercede peculiari (in qua dominus permisit servo suo proprio nomine negotiari) sciente domino negotiatus contraxit, tenetur, & in tributum vocatur, i.e., ut merces peculiares æqualiter inter creditores distribuat. Idem de filiof.

114. Generaliter hic agitur de eorum contractib⁹, qui in aliena sunt potestate, & peculiariter de filiof. Quod cum co qui in aliena potestate est nec constitutus, obligetur, & patria posse gotium gestate solitus, suo nomine conveniri possit. Secundus est cum servo.

115. Quamvis filiusf. & se & patrem obliget, tamen si pecuniam numeratam (extra causas quæ patris onerib⁹ incumbunt: fœnore mutuo sumperit, per hoc S. C. iste contra-ct⁹ irritus redditur, adeo ut creditor non actionem ad repetendum habeat. arg: C. 3, §. 1, Röp St. I.

116. Causa hujus S. C. erat improbus Macedo, qui filij fam. pecuniam flagitiosè ad quemlibet luxū dedit,

De tributoria actione
a distribuendo dicta.

et 416

Tit: 6.
De Senatus consulto
Macedonia
ano.

ut post mortem parentum sub magna fœnore solverent. Variè tamen cessat.

Not. lex 117. Is autem hic solus S. C. offendit qui mutuam pecuniam filiis, dedit non qui alias, puta vendidit, locavit &c, contraxit. L 3. p 3,

Corollaria I. Ethica.

De VIRTUTE

Virtus est intellectualis vel moralis.

Hæc est habitus (quia nec potentia nec affectus) electivus in mediocritate consistens quo ad nos relata est definita, sicut vir prudens eam definierit.

Vel Clarius.

Est promptitudo in homine agendi secundum honestatis normam, quæ omnibus affectibus tale injungitur moderamen, ut tranquillus et beatissimus, qui in hoc mun-

do

do haberi potest, status obtineatur. Consultiss. Praeses Disp. Eth. 3.

3. An ejus forma sit congruentia cum recta ratione & lege, vel laudabilis mediocritas? Utrumq; recte dici potest.

4. An ejus subjectum potius sit appetitus rationalis sive voluntas, quam appetitus sensitivus? Aff.

5. An natura nobis insit? N. D.

6. An actio sit causa efficientis virtutis? Aff.

7. An actio alia sit spontanea, alia invitata? Aff.

8. An tria sunt actionum principia, voluntas, consultatio, electio? Aff.

9. Utrum virtus Theol. & Ethica specie vel gradu differant? Dist.

10. An virtutes Ethnicorum sint peccata & proinde Deo prorsus displiceant? N. Si ratione suæ essentia considerentur.

An

11. An omnes affectus absolute mali
est tollendi? N. Sed corrigendi.

12. An omnis actio ignoranter facta
dicatur invita, & mercatur veniam? N.D.

2. Politica.

De JURE MAJESTATIS

Jus Majestatis est summa potestas dis-
ponendi ordinandiq; media, quæ ad fa-
lutem ac utilitatē & spiritualem & cor-
poralem politici corporis pertinent.

2. An Majestas præter DEum & legem
agnoscit superiorem? N.

3. An Majestas sit 2pl: realis & personalis? A.

4. An Majestas sit legibus soluta? Dist.

5. An quædam jura majestatis à Rege
absq; ejus diminutione subditis communi-
cari possint? Aff. Non tamen privativè.

6. Crimen læse maiestatis est publicum crimen, quo con-
tra maiestatem ac Reip: securitatem subditus perniciosum quid
maliter proposito mæshinatur, vel iura maiestatis violat.
Quod est vel maiestatis vel perduellionis

